

Saksnr: 2019/109-1
Saksbehandlar: Bjørg Larsen

Saksframlegg**Saksgang**

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Hovudutval for kultur, idrett og integrering		02.12.2019

Samarbeid om kunstgrasbaner og bruk av ulike typar fyllmateriale**Forslag til vedtak**

Hovudutval for kultur, idrett og integrering vedtek at Vestland fylkeskommune skal inngå samarbeid med KG 2021.

Samandrag

Prosjektet KG 2021 (kunstgras fram mot 2021) er eit samarbeid mellom NTNU SIAT og fylkeskommunane i Akershus, Østfold og Trøndelag. Prosjektet skal bidra til at kunstgrasbaner i framtida skal byggas og driftas på ein slik måte at utslepp av mikroplast er minimalisert med løysingar som ikkje verkar negativt på aktiviteten. Prosjektet skal fokusere på nye løysingar på banedekker, med og utan ifyll, og tiltak for å avgrense svinn frå eksisterande anlegg. Deling av kunnskap i form av kurs, opplæring og utveksling av erfaringar er eit sentralt tema i prosjekt KG2021. Aktørane har invitert Vestland fylkeskommune med i samarbeidet.

Per Morten Ekerhovd
påtroppande fylkesdirektør for
kultur, idrett og inkludering

Britt Karen Spjeld
påtroppande leiar for seksjon
idrett og friluftsliv

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift.

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Fylkeskommunane Akershus, Østfold, Buskerud og Vestfold var med i prosjektet «Ren Kystlinje» i perioden 2016-2018. Spreiing av gummigranulat frå kunstgrasbaner var sett på som ein kjelde til mikroplast i vatn og vassdrag, og vart difor knytt opp mot prosjektet. Undersøking i dei fire fylka vert satt i gong, og data vart utarbeida av NTNU SIAT i Trondheim. NTNU SAT ønskja å sjå nærare på gummigranulat som kjelde til utslepp av mikroplast og moglege skadeverknadar ved utslepp av sink og andre tungmetallar til vatn og vassdrag.

For oppfølging av dette starta NTNU SIAT eit prosjekt «Løsninger for miljøvennlige kunstgressflater». Prosjektet vart eit tett samarbeid mellom NTNU SIAT, fylkeskommunane Akershus og Østfold i 2018 og frå 2019 Trøndelag fylkeskommune. Prosjektet har bytta namn til KG2021 (kunstgras mot 2021). Prosjektet skal bidra til at kunstgrasbaner i framtida skal byggas og driftas på ein slik måte at utslepp av mikroplast er minimalisert med løysingar som ikkje verkar negativt på aktiviteten. Prosjektet skal fokusere på nye løysingar på banedekker, med og utan ifyll, samt avgrensa tiltak for eksisterande anlegg.

Prosjektet skal inkludere heile den industrielle verdikjeda, i tillegg til eigarar (kommune, idrettslag), og regional kompetanse (fylkeskommune). Både utøvarar og miljø skal vere i fokus, og gode løysingar for idrettsanlegg må ta omsyn til og balansere desse interessa. Målgruppa for prosjektet er anlegg som søker tilskot via spelemiddel ordninga til anlegg for idrett og fysisk aktivitet.

I fylgje ein rapport kjem det årleg utslepp på omlag 1500 tonn plast frå gummigranulat frå kunstgrasbaner i Noreg. Omlag 75% av alle baner har kummar for overvatn tilknytt anlegget. Granulat som havnar i kummar for overvatn kan spreias vidare til bekker og avløp. Plastheldig laust fyllmateriale som gummigranulat vil defineras som mikroplast. Det Europeiske kjemikaliebyrået har konkludert at det er lav helseisiko for brukarar av kunstgrasbaner med gummigranulat.

I Vestland er det omlag 250 små og store kunstgrasbaner. Dei aller fleste har gummigranulat som ifyll. Dei eldste banene har granulat som t.d. kjem frå bildekk. Bergen kommune t.d. har dei siste åra bare brukt TPE granulat som er ikkje-vulkanisert gummi. Dette er gummi som har den beste eigenskapen for brukarane og gjer minst miljøbelastning.

EU ønskjer å forby kunstgras med granulat innan 2022 og har sendt ut eit forslag på høyring. Forsking og utvikling av miljøvenlege kunstgrasbaner føregår i heile Europa. I Noreg er NTNU i Trondheim dei som forskar mest på dette. Firmaet Tisca i Sveits produserer kunstgras utan ifyll, og desse banene er FIFA godkjend. Bergen kommune har lagt dette kunstgraset på Haukeland skule i sommar som den fyrste i Noreg. Ved Tveit skule på Askøy er det lagt ei bane utan ifyll frå annan produsent. Den vart lagt i april og har så langt fått gode tilbakemeldingar frå brukarar.

Deling av kunnskap i form av kurs, opplæring og utveksling av erfaringar skal vere eit sentralt tema i prosjekt KG2021. Prosjektet skal og bidra til og vere ein pådrivar for utvikling av utstyr og metodikk for drift og vedlikehald. Både utvikling av nye løysingar på banedekket og tiltak på eksisterande anlegg vert inkludert i prosjektet. Tiltak på eksisterande anlegg må vere i samsvar med ny forskrift frå Miljødirektoratet. Det er seks pilotinstallasjonar med forskjellig banedekke i prosjektet. Desse installasjonane vert kontrollert på produktval, planlegging og utføring. Både leverandør og utførande vedlikehaldsfirma vert involvert.

Hordaland fylkeskommune og Bergen kommune har vore involvert i prosjektet ved å bli invitert med på kurs og studieturar. Prosjekt KG2021 ønskjer å få Vestland fylkeskommune med i ei meir formalisert rolle der vi bidreg med midlar og kompetanse frå ulike fagmiljø.

Vedtakskompetanse

Hovudutval for idrett, kultur og integrering

Vurderingar og verknader

Økonomi: Storleiken på bidrag for 2020 vert handsama av Fylkestinget i ordinær budsjetthandsaming.

Klima: Ved å delta i prosjektet KG 2021, vil Vestland fylkeskommune bidra til eit viktig nasjonalt utviklingsarbeid for å få betre kunnskap om meir miljøvennlege kunstgrasbaner, og få nødvendig kompetanse til vidare anleggsutvikling i Vestland.

Folkehelse: Tiltaket er med å bidra til folkehelsearbeidet med eit langsiktig og systematisk arbeid for å skape gode og helsefremjande møteplassar

Regional planstrategi: Ikkje relevant

Konklusjon

Påtroppande fylkesdirektør tilrår at Vestland fylkeskommune inngår eit forpliktande samarbeid med prosjektet KG2021.

Påtroppande fylkesdirektør vil koma attende med laupande meldingar om prosjektet si framdrift og resultat.